

OCENE - ZAPISKI - POROČILA - GRADIVO

Poletna šola tvorbenega jezikoslovja EGG

Novi Sad, 24. 7.–4. 8. 2023

Poletna šola¹ Eastern Generative Grammar (EGG) je šola teoretičnega generativnega oz. tvorbenega jezikoslovja, ki poteka vsako leto julija ali avgusta in traja dva tedna. Letos je bila v Novem Sadu v Srbiji. Namenjena je vsem študentom jezikoslovcem. Udeležijo se je torej lahko tako tisti jezikoslovci, ki s tvorbenim pristopom k jezikoslovju še niso seznanjeni, kot tisti, ki se z njim že ukvarjajo. Udeležujejo se je študentje vseh stopenj in raziskovalci na začetku svoje raziskovalne poti, ki se želijo s tvorbenim jezikoslovjem seznaniti ali poglobiti svoje znanje o njem.

Šolnina za letošnje leto je bila 250 € z vključeno nastanitvijo v študentskem domu. Cena se spreminja glede na lokacijo, vsekakor pa je to ena cenovno najdostopnejših poletnih šol. Ohranjanje nizke šolnine organizatorji dosežejo s prostovoljnim delom in z izbiranjem lokacij v Srednji in Vzhodni Evropi, kar je praviloma tudi dokaj blizu Slovenije. Eden glavnih namenov poletne šole EGG je namreč širiti znanje tvorbenega jezikoslovja zlasti v državah, kjer še ni dobro razvito. Gre predvsem za Vzhodno Evropo, čeprav udeleženci zaradi ugodnosti in slovesa šole prihajajo s celega sveta, letos npr. tudi iz Južne Koreje in Severne Amerike. Iz Slovenije sva se poletne šole udeležila avtorja prispevka.

Poletna šola se deli na tri tematske sklope predavanj: skladnja, semantika in fonologija. Sklopi potekajo vzporedno, zato se posamezni udeleženec ne more udeležiti vseh predavanj na šoli, pač pa organizatorji spodbujajo udeležbo na izbranih predavanjih, ki najbolj ustrezajo udeleženčevim zanimanjem in ravni predhodnega znanja. Predavanja vseh tematskih sklopov so pripravljena kot tedenski ali dvotedenski tečaji, katerih ure potekajo vsak delovni dan, razdeljena pa so na uvodna in specialistična. Prva so namenjena zlasti seznanitvi z osnovnimi pojmi in koncepti na obravnavanem področju in ne zahtevajo nobenega predhodnega znanja, na drugih pa se natančneje obravnavajo ožje teme. Urnik je oblikovan tako, da se uvodna predavanja v različnih sklopih med sabo ne prekrivajo. Tako lahko udeleženci, ki se s tvorbenim pristopom šele spoznavajo, obiskujejo vsa uvodna predavanja poletne šole in tako pridobijo osnovno znanje na vseh treh tematskih področjih, tisti, ki želijo poglobiti svoje znanje na področju, s katerim se že ukvarjajo, pa se navadno odločajo za obisk predavanj pretežno enega tematskega sklopa.

Avtorja prispevka sva se odločila za drugi pristop in obiskovala predvsem skladnjska predavanja – tako uvodna kot specialistična – in le posamična predavanja iz drugih sklopov. Prvi teden je bilo na dan pet predavanj, drugi teden pa štiri, v zadnjem terminu pa so udeleženci vodili delavnice LaTeX-a, programa R za statistične analize in Praata. Organizirana sta bila tudi dva sklopa predstavitev znanstvenega dela udeležencev, na katerih so lahko predstavili svoje raziskave in ugotovitve. S tem so se udeleženci vključili tudi aktivno, s svojimi (specializiranimi) znanji. Seznam predavanj in gradiva so dostopni na spletni strani poletne šole.

---

¹ Poročilo je nastalo kot del programa P6-0038 Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju, ki ga financira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Republike Slovenije.

Na tem mestu izpostavlja nekaj predavanj, ki so nama še posebej ostala v spominu. Od tistih, ki so primerna za začetnike, predvsem predavanje *Syntactic Structures and its Legacy* Johna Bailya, v katerem je predstavil knjigo *Syntactic Structures* Noama Chomskega iz leta 1957, ki predstavlja začetek generativnega jezikoslovja. Predavatelj je vsebino hkrati aktualiziral in sopostavil s sodobnimi jezikoslovnimi teorijami. Izpostavi velja tudi uvodno skladenjsko predavanje Andrása Báránya o teoriji sklona, udeleženskih vlog in skladenjskih dreves oz. o tem, kako v mentalni skladnji vzniknejo skloni in udeleženske vloge v okviru minimalistične teorije o skladnji. Njegova predavanja so temeljila na učbeniku *Core Syntax: A Minimalist Approach* Davida Adgerja. Med specialističnimi skladenjskimi predavanji sta bili zelo kakovostni *Domains in Syntax, Morphology, and Phonology* Paule Fenger in *Topics in non-finite complementation* Irine Burukine. Raziskovalki se ukvarjata z oblikoskladnjo v okviru najodobnejših pristopov in teorij znotraj tvorbenega jezikoslovja, tudi na podlagi manj raziskanih jezikov. Fenger se je osredotočila na pojem domene in teorijo faz, pri čemer je predvsem na podlagi svoje doktorske disertacije z naslovom *Words within Words: The Internal Syntax of Verbs* predstavila povezavo med fonološkimi in oblikoskladenskimi pojavi, nato pa se je posvetila tudi učinkom domen v indoarijskem jeziku sinhala. Burukina je kot plodno raziskovalno področje predstavila nedoločniška² dopolnila (npr. nedoločniški polstavki), pri čemer je kot vpogled v njihovo skladenjsko zgradbo uporabila diagnostike, kot sta prisotnost/odsotnost vidnega osebka ter ujemanje z osebkom v podrednih nedoločniških okoljih. Predlagala je, da so lahko udeleženske vloge dodeljene tudi višje v skladenjski izgradnji, kot argumente pa je podrobno orisala in analizirala jezikovne podatke predvsem iz manj raziskanih jezikov, uralskega jezika mari in majskega jezika kaqchikel.

Vrednost poletne šole EGG je seznanitev z načinom razmišljanja in terminologijo tvorbenega jezikoslovja, ki sta za marsikoga v Sloveniji precej neznana in zato manj razumljiva. Razumevanje načina razmišljanja in terminologije tvorbeno slovnice omogoča predvsem slovnicarjem, ki se s tvorbeno slovnico sicer ne ukvarjajo, boljše razumevanje pristopov tvorbeno slovnice in lažjo predstavitev svojih idej tvorbenim jezikoslovcem – na poletni šoli se je pogosto izkazalo, da različne jezikoslovje teorije prihajajo do enakih zaključkov, a uporabljajo nekoliko drugačno terminologijo.

Eno glavnih vodil poletne šole je tudi njena neformalna narava. Organizatorji skušajo karseda zmanjšati razlike med udeleženci in predavatelji ter spodbujajo participativni način poučevanja. Predavatelji pogosto obiskujejo predavanja drug drugega, s čimer spodbujajo medsebojno sodelovanje in kritično misel, hkrati pa so ves čas šole odprti za skupinske in individualne pogovore z udeleženci o njihovih ali svojih raziskovalnih projektih in za poglobljene razlage, za katere je na predavanjih zmanjkalo časa. Poleg študijskega dela je potekal pester družabni program, namenjen sproščenemu druženju med udeleženci in predavatelji, spoznavanju in zabavi. Med drugim so bile organizirane karaoke, pohod z vodstvom po Nacionalnem parku Fruška gora, sprehod z arhitekturnim predavanjem ter različni neformalni kvizi in tekmovanja.

Ob udeležbi na poletni šoli EGG sva bila priča povezovanju vodilnih raziskovalcev s študenti in med sabo. Šola nudi stimulatívno okolje za kreativno in kritično razmišljanje in raziskovanje, spodbuja razpravo in podpira nove ideje raziskovalcev, kot so študentje in strokovnjaki, ki so na preučevanje jezika s tvorbenim pristopom prešli iz drugih strok. Poleg pridobljenega znanja sva se domov vrnila tudi z mnogimi poznanstvi in prijateljstvi, predvsem pa z občutkom povezanosti z mednarodno jezikoslovno skupnostjo in svežim zagonom za lastno delo. Obisk poletne šole bi zato priporočila prav vsem, ki se na kakršenkoli način ukvarjajo ali želijo ukvarjati z jezikom.

² Termin *nedoločniški* je na tem mestu uporabljen kot ustreznica za angl. *non-finite* in je povezan z vsemi glagolskimi oblikami, tvorjenimi iz nedoločniške osnove, ne samo z nedoločnikom.

Lokacija in termin naslednje poletne šole EGG še nista določena, verjetno pa bo potekala na Madžarskem. Natančna lokacija in čas sta praviloma znana spomladi in objavljena na njihovi spletni strani.

Spletna stran poletne šole EGG: <https://www.eggsschool.org/>

Dejan Gabrovšek
ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
dejan.gabrovsek@zrc-sazu.si

Ema Štarkl
ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša
ema.starkl@zrc-sazu.si

Slavistična revija 71/4 (2023): 549–551
DOI 10.57589/srl.v71i4.4149
Tip 1.25